

Lessuggestie bij de vertelvoorstelling

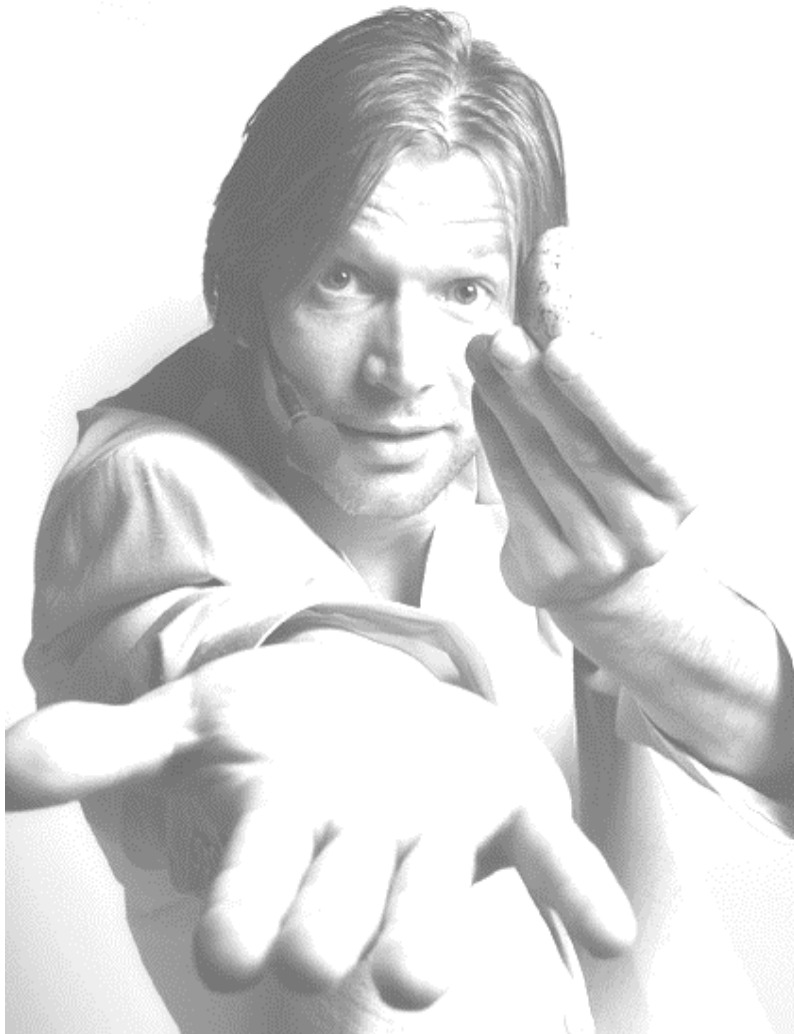
Jonathan de Zeemeeuw

naar het boekje van Richard Bach

door

Niels Brandaan Cotterink

Voor groep 5 en 6
Primair Onderwijs

Inleiding

Beste leerkracht

Zo'n zeemeeuw die hoog in de lucht vliegt.. voor velen van ons symboliseert hij het onbegrensde gevoel van vrijheid. Echter, ook Jonathan de zeemeeuw moet veel obstakels overwinnen, voordat hij daadwerkelijk vrij vliegen kan..

Verhalenverteller en theatermaker Niels Brandaan Cotterink vertelt, speelt en verbeeldt in deze sprankelende voorstelling Jonathans verhaal over vertrouwen, vriendschap en jezelf durven zijn.

Binnenkort bezoekt u samen met uw leerlingen de voorstelling.

De verteltheatervoorstelling is gemaakt voor kinderen vanaf 6 jaar en heeft een duur van 55 minuten.

De voorstelling heeft als thema: ***Blinde ambitie maakt eenzaam***

In de vertelvoorstelling combineert Niels spel, zang, beweging en manipulatie van objecten.

De lessuggestie is bedoeld als steun in de rug van de leerkracht. U bent vrij om naar eigen inzicht de les aan te passen of aan te vullen.

Wij rekenen op uw medewerking en wensen u en de kinderen heel veel plezier bij de uitvoering van de les en het bezoeken van de voorstelling.

Met vriendelijke groeten,

Barbera Leijen en Niels Brandaan Cotterink

Brandaan Producties

Over de voorstelling

Jonathan de zeemeeuw is een ontroerende en dynamische verteltheatervoorstelling met zang, spel en vertelling.

Het begrip 'verteltheatervoorstelling' zou verwarring kunnen scheppen in die zin dat je als toeschouwer zou kunnen rekenen op grote theatrale decors, kostuums en effecten die Niels bij zijn vertellingen ondersteunen. Niets is minder waar: Niels maakt zo min mogelijk gebruik van decor en rekwisieten. Zijn vertelkunst bestaat uit het zichtbaar maken van een heel verhaal, met eigenlijk alleen zichzelf als belangrijkste middel om het verhaal tot leven te wekken. Enkel een paar losse attributen gebruikt hij ter ondersteuning.

Het verhaal

Jonathan is een zeemeeuw en wil de beste vlieger van de wereld worden. Hij oefent dag en nacht en ontdekt fabelachtige vliegtechnieken. Zijn vader, die aan het hoofd staat van de meeuwenkolonie, stelt zijn prestigieuze vlieggedrag echter niet op prijs. Na een botsing van 560km per uur met Freek de Zeemeeuw is de maat vol. Jonathan wordt door zijn vader uit de kolonie gezet. Dan begint voor Jonathan een lange eenzame reis rond de wereld. Pas als Jonathan Chang, de Blauwe Maanvogel ontmoet, bedenkt Jonathan zich en keert hij terug naar de groep..

Thema:

Blinde ambitie maakt eenzaam.

Onderliggende thema's:

Vertrouwen

Vriendschap

Ambitie

doorzettingsvermogen

Jezelf durven zijn, ook als dit indruist tegen de verwachtingen van anderen, bijvoorbeeld van die van je ouders of je vrienden.

Achter de horizon is nog meer ontdekken.

Om iets nieuws te leren moet je beperkingen overwinnen.

Delen en geven zijn net zo belangrijk als nemen.

De schrijver Richard Bach

De schrijver van het boekje *Jonathan Livingston Seagull*, Richard Bach, is niet alleen schrijver maar is ook piloot. Vliegen is zijn grote passie. Net als Jonathan streeft hij ernaar om het beste uit zichzelf te halen, om een excellent piloot (stuntvlieger) te zijn. Dit verklaart al een heleboel uit het boek.

Ook is de schrijver geïnteresseerd in **filosofie**. Hij is niet bang om buiten de gebaande paden op onderzoek uit te gaan, grenzen te verleggen. Hij is geïnspireerd om altijd verder te kijken dan de horizon en alle kansen aan te grijpen die voor hem zijn weggelegd.

Dit is ook hetgeen hij al zijn lezers toewenst.

Over de maker Niels Brandaan Cotterink

Al 20 jaar ontwikkelt Niels Brandaan Cotterink verteltheatervoorstellingen van hoge kwaliteit voor het primair en middelbaar onderwijs in Nederland en België.

Niels is een zeer bevoegen verhalenverteller en theatermaker met een tomeloze verbeeldingskracht en behoort tot de beste verhalenvertellers van Nederland.

Ook geeft hij aan geïnteresseerden zijn verworvenheden door, middels een masterclass of workshops vertelling, verbeelding of overdracht en regisseert hij.

Niels studeerde af aan de Toneelacademie in Maastricht en aan de Pabo in Den Haag.

In 1994 richtte hij zijn eigen theaterproductiebedrijfje op *Brandaan producties* op. Sindsdien treedt hij met zijn voorstellingen op in theaters en op scholen.

Niels zijn specialisme is het maken en spelen van beeldende verteltheatervoorstellingen. Voorstellingen gebaseerd op bestaande of zelf geschreven verhalen.

Niels gebruikt verschillende disciplines om zijn verhalen tot leven te wekken. Zoals spel, techniek, muziek, zang en tekst. Maar ook poppenspel en manipulatie van objecten past hij toe.

Het bezoek aan de voorstelling

Activiteit:

Gedragsregels doornemen, voorstelling bezoeken en evalueren.

Wanneer:

Op de dag van de voorstelling.

Duur:

Voorstelling 55 minuten. Evaluatie 30 minuten.

Doel:

Het doel van deze les is het leren kijken en luisteren naar een theatervoorstelling en het je leren verbinden en verhouden tot het verhaal en de thematiek van de voorstelling.

Vaardigheden:

Gebruik maken van het inlevingsvermogen en de verbeeldingskracht. Analyseren, verbaliseren en paralleliseren naar je eigen leven.

Benodigheden:

(Een kring), de gedragsregels voor het bezoek aan de voorstelling, evaluatievragen voor het kringgesprek na afloop van de voorstelling.

Vorbereiding op het bezoek aan de voorstelling

Neem met de kinderen de aandachtspunten door, voordat ze gezamenlijk naar de voorstelling gaan.

Aandachtspunten:

U bezoekt vandaag de verteltheatervoorstelling *Jonathan de zeemeeuw* gespeeld door Niels Brandaan Cotterink. Indien de voorstelling buiten uw eigen school plaatsvindt vertel de kinderen dan iets over de locatie. Vertel ze ook hoe de reis ernaartoe verloopt en waar bijvoorbeeld de garderobe en toiletten zijn.

Kinderen zijn soms nog niet vertrouwd met het kijken naar een voorstelling. Een voorstelling is live en wordt gemaakt waar je bij bent. Het gedrag van het publiek is van invloed op de kwaliteit van de voorstelling. In positieve zin maar ook in negatieve zin. Om de leerlingen goed voor te bereiden op hun gedrag en houding tijdens de voorstelling vindt u hieronder een paar aandachtspunten.

- Zorg dat u en uw leerlingen vijf tot tien minuten voor aanvang van de voorstelling aanwezig zijn.

- Geef uw leerlingen vooraf de gelegenheid om naar het toilet te gaan en hun jas op te hangen aan de kapstok. Vermeldt daarbij nadrukkelijk dat een bezoek aan de toilet tijdens de voorstelling, niet is toegestaan.
- Vertel de kinderen dat ze tijdens de voorstelling stil zijn en kijken en luisteren naar de voorstelling.
- Laat de leerlingen in groepjes de zaal binnentreden, jongere (kleinere) kinderen eerst.
- Laat de oudere (grotere) kinderen achteraan plaatsnemen, de jongere (kleinere) kinderen vooraan. Leraren kunnen het beste verspreid over de zaal gaan zitten.
- Als er ouders bij de voorstelling aanwezig zijn, laat hen aan de zijkant plaatsnemen en hun mobiele telefoon uitschakelen. Ook van hen wordt een luisterhouding verwacht.
- Aan het einde van de voorstelling mogen de kinderen applaudiseren om de artiest te bedanken.

Het evaluatiegesprek (na afloop van de voorstelling)

Als de kinderen na de voorstelling terug in de klas zijn, nemen zij plaats aan hun tafel (of op een stoel in de kring). U evalueert met de kinderen de voorstelling. U kunt hierbij gebruik maken van de onderstaande voorbeeldvragen.

Evaluatievragen:

- Kan iemand vertellen waar het verhaal van *Jonathan* over ging?
- Wat vonden jullie er wel of niet leuk aan?
Spring als leerkracht in op opvallende antwoorden.
- Wie vertelde ons het verhaal van *Jonathan*?
Kunnen jullie iets over hem vertellen?
- Niels gebruikt meerdere kunstdisciplines om het verhaal te vertellen?
Kunnen jullie er een paar op noemen?
Denken jullie dat het gebruik van meerdere kunstdisciplines iets toe voegt aan hoe jullie het verhaal van Jonathan beleven?
- Is er iemand in de klas die zich herkent in *Jonathan*?
Op welke manier?
- Wie was Nina?
Wat betekent Nina voor Jonathan?
Is er iemand in de klas die zich herkent in *Nina*?
Op welke manier?
- Jonathan leeft in een groep. Is het fijn voor Jonathan om in een groep te leven?
Waarom wel en waarom niet?
- Jonathan voelt zich aan het begin van het verhaal niet volledig vrij in de groep.
Kunnen jullie aangeven waarom?
Herkennen jullie het gevoel van je niet vrij voelen in een groep?
Kunnen jullie een voorbeeld geven van wanneer je jezelf bijv. niet vrij voelt / voelde in een groep?
Stel als voorbeeld van een groep, de klas, het gezin of vriendenclub.
- In de voorstelling reist Jonathan over de wereld.
Wie heeft er ook al wel eens een lange reis gemaakt?

Waar naartoe? Met wie? Hoe was dat? Hoe heb je die reis ervaren? Hoe was het om weer thuis te komen? En om je vrienden weer te zien? Was het anders om hen te zien? Heeft de reis je veranderd? Kan je hiervan voorbeelden geven? Heeft de reis je nieuwe inzichten gegeven? Zo ja, welke?

- Op een dag ontmoet Jonathan Chang, de blauwe maanvogel. Kan iemand iets over Chang vertellen? Wie is het precies? Welke rol speelt Chang in het leven van Jonathan?
- Later in het verhaal, na de ontmoeting met Chang, gaat Jonathan terug naar de groep. Vanaf dat moment voelt hij zich wel vrij in de groep. Kunnen jullie aangeven waarom? Herkent iemand een dergelijke verandering ook in zijn eigen leven? Stel als voorbeeld van een groep, de klas, het gezin of vriendenclub.

Filosoferen in de klas (na afloop van de voorstelling)

Filosoferen met kinderen begint bij een filosofische vraag.

Een goed geformuleerde, duidelijke en open startvraag.

Het antwoord op de vraag mag niet direct duidelijk zijn. De verworvenheid zit erin dat kinderen met elkaar kunnen praten en samen kunnen overleggen om tot een of meerdere antwoorden te komen dat niet direct aan de oppervlakte liggen. Het je blijven verwonderen is een uitgangspunt.

Het is belangrijk dat er naar elkaar geluisterd wordt, en dat er steeds maar één iemand aan het woord is.

Zorg voor een veilig klimaat in de klas. Dit draagt ertoe bij dat alle kinderen durven te praten.

De onderstaande 4 fasen geven de volgorde van de les aan:

- Fase 1: Inleiding op een les filosoferen
- Fase 2: Startvraag; prikkelend, antwoord uitlokkend en raadselachtig. zie bijlage 1 voor voorbeeldvragen.
- Fase 3: Tweetallen; gedachten formuleren in duo's
- Fase 4: Inventarisatie; antwoorden op het bord schrijven

De navolgende fasen kunt u naar eigen inzicht en gevoel uitvoeren.

De volgorde is hier van minder belang.

- Fase 5: Verdiepingsvragen, waarom vragen stellen
- Fase 6: Analytisch moment; een begrip betekenis geven (wat is vergeten ...)
- Fase 7: Teruggrijpen naar eerder; dat werd net ook gezegd met behulp van het bord
- Fase 8: Nieuwe invalshoek; nieuw punt in het gesprek, wanneer het gesprek stil valt
- Fase 9: Afronding; nu gaan we na welke denkreis er gemaakt is. Terugblik, denk je er nog zo over?

Maak tijdens de verschillende fasen gebruik van het bord (of vellen papier).

Zo kunt u de 'denkreis' zien die de kinderen maken. U kunt terug komen op een eerder gegeven antwoord en het biedt gedurende de les een overzicht voor uzelf en voor de kinderen.

De aanpak

Een filosofieles met kinderen vraagt een iets andere aanpak dan u wellicht gewend bent.

Dit kan voor de kinderen (en uzelf) in beginsel verwarrend zijn. Maar laat het u niet deren, heb vertrouwen en laat het u overkomen. Het is een prachtige manier om kinderen de andere dimensie te laten ontdekken. U kunt het proces stimuleren door bijv. naar een andere ruimte te vertrekken of bijv. door op de grond te gaan zitten in plaats van op stoeltjes of in een kring, als dat niet gebruikelijk is.

Alert blijven

Voor het welslagen van de les is het van groot belang dat het gesprek tussen de kinderen onderling plaats vindt. U als gespreksleider, dient de filosofische vragen te herkennen in de woorden van de kinderen. Een gesprek leiden is iets anders dan manipuleren. Wees hierop voor uzelf alert.

Wat doet u als een kind een denkfout of een redeneerfout maakt?

U kunt het kind erop attenderen. Maar u kunt het kind er ook van bewust maken door de andere kinderen te vragen of zij het met hem/haar eens zijn. Op die manier stimuleert u dat de kinderen zelf kritisch leren denken.

Wat zijn de gewenste leerdoelen van het filosoferen met kinderen?

Die zijn heel breed en divers. Het gaat onder andere om het leren luisteren, goed formuleren en de gedachten van anderen te respecteren.

Een kleine voorzet (voor de leerkracht)

Waarom heeft een vogel vleugels?

Dan zouden wij kunnen zeggen: "Omdat hij dan kan vliegen."

Zo had een filosoof de vraag echter niet bedoeld. Een echte Filosoof bedoelt met zo een vraag: "Waarom de vogel.... wie heeft gezegd dat de vogel vleugels moet hebben en wij niet?" ??

Daarmee bedoelen Filosofen dat ze nergens vanuit moeten gaan.

Dit was een kleine voorzet.

Hieronder vindt u enkele voorbeeldvragen.

Maar u bent natuurlijk vrij om zelf een mooie vraag te bedenken voor uw klas!

Wij wensen u veel plezier!

Voorbeeldvragen over vrijheid

Wat is vrijheid? Wat betekent vrijheid voor jou? Waarom zou je vrij willen zijn?

Waar bevinden zich de grenzen van onze vrijheid?

Welke soorten vrijheid kunnen we van elkaar onderscheiden?

Wanneer ben je werkelijk vrij? Wanneer weet je zeker dat je vrij bent?

Kan je je vrij voelen in een groep?

Hoe kan iemand zichzelf van zijn eigen vrijheid beroven?

Hoe zou het zijn als je altijd maar mocht doen en laten wat je wilde?

Wat is de invloed van jouw familie op jouw vrijheidsbeleving?

Wat heeft 'jezelf zijn' met vrijheid te maken?

Wat heeft eerlijkheid of betrouwbaarheid met vrijheid te maken?

Wat heeft school met vrijheid te maken?

Wat heeft geluk met vrijheid te maken? Wat heeft liefde met vrijheid te maken?

Wat heeft angst met vrijheid te maken? Kun je bang zijn voor vrijheid?

Wat hebben hobby's, interesses, ambities, talenten met vrijheid te maken?

Wat hebben je gedachten met vrijheid te maken? Wat is vrijheid van denken?

Colofon

Uitgave

Brandaan Producties

Brugstraat 2

9441 PG Orvelte

Telefoon 0593-565830

Email info@brandaanproducties.nl

Website <http://www.nielsbrandaancotterink.nl>

Samenstelling en vormgeving lesmateriaal

Barbera Leijen

Boekingen en informatie

Theaterbureau Het Verteltheater

www.verteltheater.nl email: info@verteltheater.nl

© januari 2014 Brandaan Producties.

Niets uit dit lesmateriaal mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of andere wijze, zonder voorafgaande toestemming van Brandaan Producties.